

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Dionysii Carthvsiani, luculenta iuxta ac compendiaria
in Acta apostolorum exegesis siue commentaria**

Dionysius <Cartusianus>

Coloniæ, 1532

VD16 D 1926

Epistola Ephesios habet Capita .VI. In qua Ephesij (qui ab Apostolo verbo
veritatis accepto, perstiterunt infide) laudantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38702

D. DIONY. A RICK. CART.
Si spiritu vivimus, spiritu & ambulemus. Non efficiamur inanis gloriæ cupidi, inuicem prouocantes, inuicem inuidentes. Fratres & si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos q[uod] spirituales estis, huiusmodi instruite in spiritu lenitatis, consideras te ipsum, ne & tuten teris. Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi. Si quis existimat se aliquid esse cum nihil sit, ipse se seducit. Opus suum probet unusquisque. Unusquisque enim onus suum portabit. Communicet autem is qui cathezizatur verbo, ei qui se cathezizat in omnibus bonis. Nolite errare, deus non irridetur. Quæ enim seminauerit homo hæc & metet. Qui seminat in carne sua, de carne metet corruptionem.

Qui autem seminauerit in spiritu, de spiritu metet vitam æternam. Ergo dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei. Mihi absit gloriari nisi in cruce domini mei Iesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est & ego mundo. De cætero nemo mihi molestus sit. Ego enim stigmata domini Iesu in corpore meo porto.

Epistola ad Ephesios habet Capita
. VI. In qua Ephesi (qui ab Apostolo
stolo verbo veritatis accepto, persti-
terunt infide) laudantur.

Caput primum.

Deu s elegit nos in Christo, ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & im-
maculati in conspectu eius. Deus præ-
destinavit nos in adoptionem filiorum
per Iesum Christum, secundum propo-
situm voluntatis suæ in laudem gloriae
gratiae suæ, in qua gratificauit nos in dilectio filio suo.
& cætera. Deus instaurauit omnia in Christo, sive
quæ in cælis sunt sive quæ in terris. &c.
Prædestinati sumus secundum propositum dei, qui opt

E P I T O . E X E P I . A D E P H E .
ratur omnia secundum consilium voluntatis suæ, vt si-
mus in laudem gloriæ eius . Spiritus sanctus est pign^o
hæreditatis nostræ . Pater gloriæ det vobis spiritum
sapientiæ, in agnitione eius illuminatos oculos cordis
vestri, vt sciatis quæ sit spes vocationis eius. &c. (No-
ta de quatuor ordinibus angelorum) Deus constituit
Christum ad dexteram suam in cælestibus, supra omnē
principatum & potestatem, & virtutem, & dominatio-
nem.

Cap. 2.

Nos aliquando conuersati sumus in deliciis carnis nřæ,
facientes voluntates carnis & cogitationū, & eramus
natura filii iræ sicut & cæteri. Deus q̄ diues ē in miser-
icordia propter nimiam charitatem suam quadilexit
nos, cum essemus mortui peccatis, conuincit nos in
Christo, cuius gratia estis saluati . Cratia saluati estis
per fidem, & hoc non ex vobis . Dei enim donum est
non ex operibus ne quis glorietur . Christus est pax
nostra qui fecit utraque vnum. Per crucem dissoluens
inimicitias in semetipso. Iam non estis hospites & ad-
uenæ, sed estis ciues sanctorum & domestici dei, super-
edificati sup fundamentum apostolorum & prophetarum
ipso summo angulari lapide Christo Iesu, &c. Re-
uelatum est sanctis apostolis & prophetis in spiritu, eē
gentes coheredes & concorporales, & participes
promissionis dei in Christo Iesu.

Cap. 3.

(Nota de sancta trinitate.) Flecto genua mea ad patrē
dñi nostri Iesu Christi, ex quo omnis paternitas in cæ-
lo & in terra nominatur, vt det vobis secundum diuitias glo-
riæ suæ virtutem corroborari p̄ spiritum sanctum in
interiori homine, habitare Christum per fidem in cordi-
b^o vestris, in charitate radicari & fundari, vt possitis
comprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit longitudo
& latitudo, & sublimitas & profundum. Et autem qui
potens est omnia facere superabundanter quam petim^o
aut intelligimus, ipsi gloria in sæcula sæculorum amen.

Cap. 4.

(Nota optime et fac.) Obsecro vos idho ut digne am-

en

D. DIONY. A RICK. CART.
buletis vocatione qua vocati estis, cum omni humilitate & mansuetudine, cum patientia & supportante inuidice in charitate. soliciti seruare unitatem spiritus in vinculo pacis. Vnus dominus, una fides, unum baptismum, unus deus & pater omnium, qui super omnes, & per omnina, & in omnibus nobis. Unicuique autem nostrum datus est gratia secundum mensuram donationis Christi, &c. Occurremus omnes in unitate fidei in virum perfectum, in measuram etatis plenitudinis Christi. Non iam sumus parvuli fluctuantes, nec circuueniamur omni vento doctrinæ. Deponite vos secundum pristinam conuersationem, veterem hominem qui corruptitur secundum desideria erroris. Renouamini autem spiritu mentis vestrae, & induite nouum hominem qui secundum deum creatus est. Irascimini & nolite peccare. Sol non occidat super iracundiam vestram. Nolite locum dare diabolo. Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat. Nolite contristari spiritum sanctum dei. Omnis amaritudo & ira & indignatio & clamor tollatur a vobis. Estote inuidicem benigni, misericordes, donantes inuidicem, sicut & deus in Christo donauit nobis.

Cap. 5.

Estote imitatores dei sicut filii charissimi, & ambulate in dilectione sicut et Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis, oblationem & hostiam deo in odorem suavitatis. Nemo vos seducat inanibus verbis. Eratis aliquando tenebrae nunc autem lux in domino, ut filii lucis ambulate, probates quid sit beneplacitum deo. Surge qui dormis & exurge a mortuis, & illuminabit tibi Christus. Videte fratres quomodo caute ambuleris, redimentes tempus quoniam dies mali sunt. Nolite ineibriari vino in quo est luxuria, sed impleamini spiritu sancto loquentes vobis metipsis in psalmis & hymnis & canticis spiritualibus, cantantes & psallentes in cordibus vestris dum gratias agentes pro oibus semper, &c. Subiecti estote inuidicem in timore dei. Vir caput est mulieris sicut & Christus est caput ecclesiæ. Christus dilexit eccliam, & tradidit semetipsum pro ea ut illam sanctam

R T.
nilia-
inuicē
n vin-
tisma,
per om
imida-
Christi,
m pers-
, Non
ur om-
stina m
tur se-
a spiri-
secun-
care.
litelo-
vestro
fēū dei.
or tolla
es, do
nobis.

abulate
didit se
nodo-
rbis.
mino,
acutum
llumi-
ute am
sunt.
pleamī
lmis &
llentis
e, &c.
sulteris
lexit ec
sanctu

EPITO. EX EPI. AD EPHE.
caret, mundā illam lauacro aquā in ybo vitæ, vt ex-
hiberet sibi gloriosam ecclesiam, non habentem macu-
lā neq; rugam &c. Nein vñq; carnem suam odio ha-
buit, sed louet. &c. Erunt duo in carne vna, sacramen-
tum hoc magnum est. Ego autem dico in Christo et in
ecclesia. Vnusq; vxorem suam sicut semetipsum dili-
gat.

¶ Cap. 6.

Filij obedite parentibus vestris in dño. &c. Patres no-
lite ad iracundiam prouocare filios vestros, sed educa-
te illos in disciplina & correptione domini. Fratres
confortamini in domino, & in potentia virtutis eius.
Induite armaturam dei, vt possitis stare aduersus insi-
dias diaboli. Non est nobis colluctatio aduersus car-
nem & sanguinem, sed aduersus príncipes & potestate^s
contra spiritualia nequiciæ in cælestibus. &c. Accipi-
te armaturam dei, vt possitis resistere in die malo, in-
duti loricam iusticie, in omnibus sumentes scurum si-
dei, in quo possitis omnia tela nequisimi ignea extin-
guere. &c. Orate omni tempore in spiritu vigilantes,
in omni instantia & obsecratione. &c.

¶ Epistola ad philippenses continet
Capita. IIII. In qua Apostolus Phi-
lipenses collaudat, quod accep-
to verbo veritatis, perstiterunt in fi-
de: nec falsos receperunt Apostolos.

Caput. I.

Onsido qd qui cœpit in vobis opus bonum
pficit, Et hoc oro vt charitas vestra ma-
gis ac magis abundet in scientia, vt pro-
betis potiora & sitis syncæri & sine offen-
sione. In omni fiducia magnificabitur
Christus in corpore meo, siue per vim siue
per mortem.